

РЕЦЕНЗИЯ

По конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“ ПН 4.2. Химически науки, специалност „Процеси и апарати в химическата и биохимичната технология“, обявен в ДВ бр. 96 (02.12.2022 г.)
с кандидат доц. д-р инж. Даниела Боянова-Атанасова

Рецензент: проф. д-р инж. Илия Кръстев Илиев

1. Кратки биографични данни и характеристика на научните интереси на кандидата.

Доц. д-р инж. Даниела Боянова-Атанасова, единствен кандидат в конкурса за „Професор“, е родена на 05.03.1963 г. в гр. Видин. Завършила висше образование през 1988 г. в ТУ-София, специалност „Топлотехника-отопление, вентилация и климатизация“ с магистърска степен, а в периода март-октомври 1988 завършила курс по приложна математика и информатика (блок Б). В периода 1988-1992 е редовен докторант и хоноруван преподавател към катедра „Топлинна и хладилна техника“ в ТУ-София. През 1992 г., придобива образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 02.06.07 „Енергопреобразуващи технологии и системи“ с дисертационен труд на тема „Топлообменни процеси в двумерни свободни турбулентни струи“. От началото на 1994 г. до сега работи в Института по инженерна химия на Българска академия на науките, София. Област на научен интерес на доц. Джонова са Топло и масообменни процеси в колонни апарати, математично моделиране, очистване на течности и газове, абсорбция, десорбция, енергийна ефективност на технологични процеси, компютърна динамика на флуидите, интегрирани технологии използваващи филтрационни процеси, акумулятори на топлина за оползотворяване на отпадна топлина и използване на възстановяма енергийни източници. В периода 1994-2006 е технолог и н. с. III-I ст., 2010- главен асистент, а от 2011 г.- доцент. От 2014- до сега е Ръководител на лаборатория „Преносни процеси в многофазни среди на ИИХ-БАН, от 2018-2022 е Научен секретар на ИИХ-БАН, от 2022-Заместник директор на ИИХ-БАН. В периода февр. 2012 - март 2013 е доцент в Европейски политехнически университет, където води лекции и упражнения на англ. език по Енергия от океана; Разработване на нови учебни програми Бакалавър- Зелена енергетика и Магистър- Въятърна енергетика.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът в конкурса за академична длъжност „Професор“ доц. д-р инж. Даниела Боянова-Атанасова е представила всички необходими документи, съгласно Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности в БАН и Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България.

Покриването на минималните национални изисквания към кандидатите за АД „Професор“ по групи показатели е както следва:

Показател А: Получена диплома за ОНС „Доктор“ №28953/08.06.1993, (50 точки)

Показател В: Хабилитационен труд – научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus). Представени са 8 научни публикации. (B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8) (140 точки);

Показатели Г: Научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), извън хабилитационния труд (мин. 220 точки)

Представени са 19 труда, както следва: (Г9, Г10, Г11, Г12, Г13, Г14, Г15, Г16, Г17, Г18, Г19, Г20, Г21, Г22, Г23, Г24, Г25, Г26, Г27, Г28) (265 точки);

Публикувана глава от книга или колективна монография: (Г29, Г30, Г31, Г32) (60 точки);

Изобретение, патент или полезен модел, за което е издаден защитен документ по надлежния ред: (Г33) (25 точки).

Показатели Д: Цитирания или рецензии в научни издания, реферирали и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове (*Web of Science* и *Scopus*) (мин 120 точки)

Представени са 82 цитирания на 21 труда (164 точки). В доказателствената част са посочени библиографски данни за цитиращата публикация и препратка към съответната база данни.

Показатели Е:

• **E13** Ръководство на успешно защитили докторанти (n е броят съ-ръководители на съответния докторант). Не се извършва деление на броя съ-ръководители на докторанта, ако те са от различни научни области.

Представена е справка за 1 защитил докторант (E13), (25 точки).

• **E14** Участие в национален научен или образователен проект

Представени са 4 участия (E14.1, E14.2, E14.3, E14.4) (40 точки);

• **E15** Участие в международен научен или образователен проект

Представени са 4 участия (E15.1, E15.2, E15.3, E15.4) (80 точки);

• **E17** Ръководство на българския екип в международен научен или образователен проект

Представени са 2 проекта (100 точки).

• **E18** Привлечени средства по проекти, ръководени от кандидата- точка за всеки 5000 лв.
68000/5000=(13.6 точки).

При съпоставяне на представените материали с минималните изисквания (Табл. 1) за заемане на АД „Професор“ по професионални направления съгласно ППЗРАСРБ и ПУРЗАД на БАН следва, че са изпълнени и съществено преизпълнени минималните изисквания за заемане на АД „Професор“.

Таблица 1. Група показатели Минимален брой точки Брой точки на кандидата

Група показатели	Минимален брой точки	Брой точки на кандидата
A	50	50
Б	-	-
В	100	140
Г	220	350
Д	120	164
Е	150	258
Общо	640	962

Кандидатът е представил доказателствен материал, че покрива и допълнителните критерии на Института по инженерна химия към БАН, което е илюстрирано добре в Таблица 2.

Таблица 2. Допълнителни критерии на „Института по инженерна химия“ (ИИХ)

Показатели	Публикации конкурс IF/SJR		Общ брой публикации IF/SJR		цитати	X-индекс
Покрити изисквания от кандидата	33	29	65	35	172	7*
Минимални изисквания за „Професор“	20	7	40	12	50	8

3. Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата.

Научноизследователската и научно-приложната дейност на доц. Д. Джонова, отразена в публикациите, проектите и други дейности, в които е участвала, е насочена приоритетно към

проблемите на изследване на интегрирани мембрани биореактори, процеси в колони с пълнежи, топлинни акумулатори за хибридни системи, топлинни акумулатори за слънчеви сушилни инсталации. Като вземем под внимание, че всички представени трудовете са публикувани вrenomирани международни издания, приемам, че анонимните рецензии отразяват точно високото професионално и научно ниво на кандидата. Основните направления на научни изследвания могат да бъдат представени така:

Направление 1: Изследване на интегрирани мембрани биореактори. (1, 2, 4, 5, 6, 8, 31) Представени са общо 7 позиции: представените публикации са в реферирани издания (трудове 1 и 5), са публикувани в J. Chemical Technology and Metallurgy (2017), SJR 0.331 Q2, (Scopus); труд (2) в Chemical engineering transactions (2018), SJR (Scopus):0.273 Q3,; трудове (6) и (8) в Chemical Engineering and Processing - Process Intensification, импакт фактор 3.33 (Q1), и труд (31) в издание на De Gruyter от книга „Theoretical and Computational Chemistry: Applications in Industry, Pharma, and Materials Science.

Направление 2: Изследване на процеси в колони с пълнежи. (9, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 33) Представени са общо 18 позиции: Статии (9), (10), (18), (21), (22), (24) са публикувани в списание Bulgarian Chemical Communications, (2012), импакт фактор 0.328, Q4 (Web of Science); Статия (13) е публикувана в списание Chemical Engineering Science (2016) с импакт фактор 4,889, Q2; Статии (15), (16) в Chemical Engineering Transactions, (2018), SJR (Scopus): 0.273, Q3; Статия (17) в Journal of Ecological Engineering (2019) SJR (Scopus):0.312, Q2; Статии (19) и (20) в Journal of Physics: Conference Series (2020), SJR (Scopus):0.227 Q4 (Scopus); статия (25) е публикувана в Journal of Engineering Thermophysics, (2021), импакт фактор 2,038 (Web of Science), Q2; статия (26) е представена в E3S Web of Conferences (2021), SJR (Scopus) 0.237, Публикации (29) и (30) са глави в книга на издателство "Проф. Марин Дринов "Устойчиви процеси, устойчиви системи, устойчива околнна среда", публикация (33) е регистрация на изобретение като Полезен модел Reg. No. 3609, Приоритет 03/02/2020.

Направление 3: Изследване на топлинни акумулатори за хибридни системи. Представени са общо 4 позиции: Първата статия (11), втората (12) и третата (14) са публикувани съответно в списание Bulgarian Chemical Communications, 2016, индексирано в Scopus JCR-IF (Web of Science): 0.229 Q4 (Web of Science) и четвъртата (27) в списание Energies (2022) с импакт фактор 3.252 (Q1).

Направление 4: Изследване на топлинни акумулатори за слънчеви сушилни инсталации. Представени са 2 позиции: Статията (28) е публикувана в списание Journal of Energy Storage (2022), с импакт фактор 8,907 (Q1), а публикация (32) в книга на Springer, Modeling and Simulation in Chemical Engineering (2022).

Публикациите по поредност на авторите са разпределение по следния начин:

- Самостоятелни статии – 1 публикация – (45);
- Първо място от списъка с автори – 7 публикации – (1); (2); (10); (11); (15); (27); (29);
- Второ място от списъка с автори – 10 публикации – (5); (6); (7); (9); (17); (18); (20); (21); (22); (23); (30);
- Трето място от списъка с автори – 7 публикации – (3); (4); (13); (16); (28); (31); (33).
- След трето място от списъка с автори – 16 публикации – (8); (12); (14); (19); (24); (25); (26); (33); (34); (41); (42); (56); (57); (58); (59); (60).

Представените данни убедително показват, че доц. Джонова притежава умението сама да разработва и представя научни трудове, както и активно да участва в колективни разработки.

4. Оценка на представените материали.

Оценявам представените научни трудове на високо научно ниво. Доц. д-р инж. Д. Джонова е известен учен с международна репутация. Ръководила е 2 международни научни проекта, оговор с Индия финансиран по ФНИ на тема „Топлинен акумулатор на основата на материал с промяна на фазовото състояние в термични системи със слънчева енергия или оползотворяване на топлина (2018 г); Договор с Русия финансиран по ФНИ на тема „Моделиране и експериментално изследване на

междуфазово масопренасяне при дестилационни, абсорбционни, адсорбционни и каталитични процеси в индустритални колонни апарати“ (2019 г). Участвала е в договор с Казахстан (2015 г), финансиран от Министерството на образованието на Казахстан на тема „Разработване на режими на зареждане и разреждане за хибридна система за съхранение на топлинна енергия, състояща се от съхранение на латентна топлина и съхранение на топлинна енергия в сондаж, предназначени да акумулират слънчева топлинна енергия“ и др.

Доц. Джонова активно участва в множество научни проекти в ИИХ в периода 1994-до сега. Същата има и преподавателски опит. Била е хоноруван преподавател в ТУ София (1988-1991 г); като доцент в Европейски политехнически университет, Перник, кат. Зелена енергетика е подготвила и водила лекции на английски език по дисциплината Енергия от океана.

Доц. Джонова е успешен научен ръководител на докторант Константина Стефанова по специалност „Процеси и апарати в химичната и биохимичната технология“, която през 2020 г. успешно защитава докторска дисертация на тема „Изследване и моделиране на хидродинамиката в колона със съвременни високо ефективни ненаредени пълножи“. В настоящия период доц. Джонова е научен ръководител на друг докторант на тема „CFD моделиране на мембрално разделяне чрез нанофильтруване“, чиято защита предстои скоро.

5. Основни научни и научно-приложни приноси.

Приемам справката на кандидата за основните приноси в представените трудове, които са с научен, научно-приложен и приложен характер и могат да се обобщят така:

ОСНОВНИ ПРИНОСИ В ПУБЛИКАЦИИ, ПРИРАВНЕНИ КЪМ ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД – изследване на интегрирани технологии с мембрани процеси

Приносите свързани с мембрани интегрирани биореактори са насочени към широка област от промишлени приложения. Интегрирането на реакционен процес с мембрално разделяне позволява ефективно отстраняване на продукта, благоприятно изместване на реакционното равновесие, преодоляване на евентуалните инхибиторни или токсични ефекти на продуктите и има предимството да спестява енергия и пространство. Основните резултати в представените публикациите са получени чрез модели на компютърната динамика на флуидите (CFD), базирани на предишен опит с експериментална концентрация на антиоксиданти, като полифеноли и флавоноиди от екстракти от природни продукти чрез нанофильтруване. Численото изследване използва инструментите на ANSYS Fluent, базиран на метода на крайния обем за числено решаване на уравненията на Нави-Стокс.

Изнесена филтрационна клетка с тангенциален поток –Публикация 1, 4, 8. Приносите се отнасят до разкриване на влиянието на два фактора – концентрация на разтворено вещество и скорост на тангенциалния поток, които имат тясна връзка с концентрационната поляризация при нанофильтруване в тангенциален режим.(научно-приложен)

- 1.1. Получени са данни от експериментално и числено изследване на двуетапен процес, състоящ се от екстракция с помощта на ултразвук и концентрация на биологично активните съединения чрез нанофильтруване. Използвани са Sideritis scardica и Sideritis syriaca, които се считат за изключително ценни растителни материали и техните екстракти от общи полифеноли и общи флавоноиди се прилагат в нутрицевтиката и козметиката. Направено е обширно сравнение между екстракция с помощта на ултразвук и конвенционалното високотемпературно разбъркване, като беше разкрит ефектът от параметрите на процеса, като разтворител, температура и ултразвук. (научно-приложен)
- 1.2. Показан е ефектът на скоростта на напречния поток и трансмембранныот налягане върху потока и поведението на задържане по време на нанофильтруване на хидролизат от водно растение (*Myriophyllum spicatum*; EWM). Приложено е фракциониране чрез

натофильтруване, за получаване на богат на глюкоза пермеатен разтвор и концентриран ретентатен разтвор на други захари и феноли. Натофильтруване се извършва в клетка в тангенициален режим с правоъгълен плосък мембрани лист (MaxiMem, Prozesstechnik GmbH). Използвана е мембрана Microdyn NadirTM NP030 с гранично молекулно тегло 500 Da. Получено е разпределението на скоростта и напрежението на срязване върху повърхността на мембраната чрез CFD симулации. Въз основа на резултатите е направена препоръка за меки хидродинамични условия (скорост на напречния поток и налягане) (*Научен*).

Потопен мембрани модул – Публикация 3:

- 1.3. Получени са характеристиките на потока (скоростта и градиентите на скоростта) в конвенционален биореактор с разбъркване с вграден тръбен мембрани модул за интегрирано производство и оплзотворяване на материал с добавена стойност. Установено е, че газовата фаза намалява срязването на стените на мембраната, но увеличава равномерността на срязване. Определя се диапазон на балансирано срязване в обема и на стената, който е от значение за хибридната работа. (*Научно-приложен*)

Описание и прогноза на масопренасянето при филтрационни процеси чрез CFD – Публикация 2, 5, 6

- 1.4. Определени са условията за стабилна и ефективна работа на изнесен мембрани модул, интегриран с биореактор, чрез моделиране на процесите на масопренасяне във филтрационна клетка в тангенициален режим. (*Научно-приложен*).
- 1.5. Допълнени са знанията относно хидродинамиката и масопренасянето във филтрационна клетка с нормален поток и разбъркване, като се отчита концентрационната поляризация чрез CFD симулации, подкрепяни от експериментални доказателства при натофильтруване на естествени екстракти. Кофициентът на масопредаване се изчислява в съответствие с теорията на концентрационна поляризация и се сравнява с отчетените стойности за мембранско разделяне на полифеноли. (*Научен*);
- 1.6. Определени са локалните условия за масопренасяне по повърхността на тръбен мембрани модул, потопен в конвенционален биореактор с разбъркване. Съдът е оборудван с двойна турбина с радиален поток и дънен разпределител на газ. (*Научен*);

ОСНОВНИ ПРИНОСИ НА ПРЕДСТАВЕНите ТРУДОВЕ ИЗВЪН ХАБИЛИТАЦИОННИЯ ТРУД

Научните приноси на представените трудове, извън хабилитационния труд можем да обобщим в няколко основни групи: Оценка на ефективността на интегриран мембрани биореактор с разбъркван обем и потопен мембрани модул - Публикация №31; Резултати от изследвания за повишаване на ефективността на процеси в колони с пълножи. Разработване на пълножи - Публикация 13; Измерване и прогнозиране на работни характеристики на насипни пълножи с отворена структура -Публикация №9, 10, 22; Измерване и прогнозиране на разпределението на течната фаза и стенния поток в насипни пълножи с отворена структура – Публикация №15, 29, 16, 30, 17, 23, 18, 33; Оценка и прогнозиране на стенния поток в насипни пълножи с отворена структура –Публикация №20, 21; Измерване на неравномерното разпределение на течната фаза, стенния поток и температурното поле при дестилация в структурирани пълножи – Публикация №19, 24, 25, 26; Разработване на ефективни топлинни акумулатори, Топлинни акумулатори за хибридни системи за отопление, охлажддане и топла вода в жилищни сгради -Публикации №11, 12, 14, 27; Топлинни акумулатори за слънчеви сушилни инсталации – Публикации №28, 32.

Определям приносите по следния начин:

НАУЧНИ ПРИНОСИ:

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ:

- 1.1. Предложен е и е демонстриран подход за оценка на ефективността на интегриран мембраниен биореактор с разбъркван обем и потопен мембраниен модул, който се основава на знания за динамиката на флуидите и масопренасяне в близост до повърхността на мембраната – скорости на сръзване и напрежение на сръзване на мембранината повърхност и коефициенти на масопредаване. (*Научно-приложен*);
- 1.2. Изведени са уравнения, които обобщават собствени експериментални данни за хидравличното съпротивление и динамичната задържаща способност на значителен диапазон от размери на пълнеж INTALOX Metal Tower Packing (IMTP) и метален пълнеж Raschig Super-Ring (RSR). (*Научно-приложен*)
- 1.3. Получена е липсваща информация относно разпределението на течната фаза в пълнежен слой в промишлен машаб с насипни пълнежи с отворена структура. Проектирана и изградена е експерименталната инсталация, предоставяща необходимите данни за идентификация на параметрите на модела. (*Научно-приложен*);
- 1.4. Предложен е дисперсионен модел за разпределението на течността в колона с насипни пълнежи с висока производителност и отворена структура - метални RSR 0.7", 1.5" и 3" и метални пръстени Pall 1". Предложени са и тествани някои нови подходи за оценка и изчисляване на параметрите на модела, като се използват собствени експериментални данни за RSR и публикувани данни за пръстени на Pall. (*научно-приложен*);
- 1.5. Получено е разпределението на потока на течността в колона с пълнеж с голям диаметър (1,2 m) с насипен пълнеж с висока производителност RMSR 70-5 (височина на слоя до 3 m), чрез дисперсионен модел. Определени са параметрите на модела и фактора на неравномерност на потока, като се използват експериментални данни и два различни подхода за оптимизация. Използван е трипараметричен дисперсионен модел за прогнозиране на радиално разпределение на течността и два различни подхода за определяне на някои от параметрите на модела от експериментални данни. (*научно-приложен*);
- 1.6. Направен е анализ и оценка на няколко варианта за възможна фрагментация на устройство за събиране на течност въз основа на симулации с дисперсионен модел и изчисляване на фактора на неравномерност. (*научно-приложен*);
- 1.7. Предложен е нов подход за моделиране на стенния поток в различни видове насипни пълнежи. Резултатите от модела, в съответствие с експерименталните данни, показват ефекта на важни работни параметри върху развитието на потока на стената по протежение на колоната. (*научно-приложен*);
- 1.8. Получени са експериментални данни за ефективността на разделяне в едромащабни дестилационни колони и динамиката на образуване на неравномерно разпределение на локалните параметри на пара и течност в противоточен поток върху структуриран пълнеж по време на разделяне на сместа. (*научно-приложен*);
- 1.9. Получени са резултати от числена CFD симулация на процеса на фазова промяна в

контейнер от неръждаема стомана, напълнен с търговски парафин Е53. Това е част от проучване, насочено към оптимизиране на дизайна на хибридна соларна инсталация. (научно-приложен);

- 1.10. Направена е оценка на два режима на съхранение на енергия чрез съхранение на явна и латентна топлина, заедно с контролен експеримент без съхранение на топлина в малка слънчева термична сушилня със смесен режим. За прогнозиране е използван CFD модел на въздушния поток и моделите на разпределение на температурата на модулите с помощта на осреднени по Рейнолдс уравнения на Навие-Стокс (RANS) за естествена конвекция в турбулентен поток. (Научно-приложен)

ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ:

- 1.11. Обобщен е опитът от изследване и приложения на пълнеж, който е оригинална разработка на ИИХ-БАН, представляващ керамичен блоков пълнеж от тип Honeycomb (Пчелна пита), разработен за целите на процесите на абсорбция и топлообмен в колонни апарати. Доказани са предимствата на пълнежа, висока ефективност при относително ниско хидравлично съпротивление. (Приложен);
- 1.12. Регистриран е полезен модел (Публикация 33), който намалява практически до нулиране радиалната неравномерност на аксиалната скоростна компонента на фазата в колоната чрез осъществяване на завихрен газов (течен) поток в апарата. (приложен);
- 1.13. За целите на латентно съхранение на топлина е направен преглед на методите за теоретична оценка и прогнозиране, които се използват за проектиране и оценка на тези устройства и са посочени най-подходящите от тях за това ново решение. Моделите позволяват да се разграничават най-ефективните соларни сушилни системи с термично съхранение сред големия брой дизайнни, устройства и материали. (приложен)

6. Отражение на научните публикации на кандидата в българската и чуждестранната литература.

Данни за цитиранятията на научните трудове на кандидата и представителност на изданията
Съгласно приложената справка В6 са представени 65 трудове, от които 4 глави в книги на престижни издателства и 35 публикации в световните бази данни WoS и Scopus; Представена е справка за цитирания в публикации, реферирани в Scopus и WoS (общо 172 цитата); Значителен брой от научните публикации имат солиден брой цитирания в престижни международни издания, като например:

Публикация (В4) е цитирана 30 пъти; (Г13) -13 пъти, (36) -11 пъти и т.н. и т.н.
Хабилитационният труд В включва 8 публикации в престижни издания, които са цитирани 56 пъти.
Кандидатът за „професор“ притежава h индекс 8 (с общ брой цитирания в Scopus 172, само за 2022-47 цитирания) (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=23666803200>), което показва много високо отражение на нейните научни публикации най-вече в чуждестранната литература.

7. Критични бележки и препоръки.

Представената в конкурса публикационна дейност е впечатляваща, като при това трудовете са представени в най-renomирани световни издания. При тези обстоятелства трудно биха могли да бъдат намерени сериозни пропуски в качеството на статиите поради факта, че тези публикации минават през няколко нива на рецензиране и то от световно известни специалисти в областта. Моята препоръка е доц. д-р инж. Джонова да продължи да публикува своите научни резултати в най-престижните световни издания. Считам, че кандидатът за „професор“ неправилно е определил някои

от приносите. Затова аз приех по-голяма част от тях, но някои от „научните приноси“ ги признавам като „научно-приложни“, което е отразено в моята рецензия.

8. Лични впечатления на рецензента за кандидата

Познавам кандидата доц. д-р инж. Даниела Боянова Джонова-Атанасова от участието ми в организираните с нейно участие научни конференции AESMT (2018-2022). Тя владее отлично английски и руски езици, което и дава възможност да следи научния обмен, да работи по важни международни проекти, да участва в международни научни мероприятия и да създава съвременна учебна база. Притежава висока компетентност, поради което поддържа солидни международни контакти. Умее да работи в екип и да предава опита си. Високо отговорна е в своята професионална дейност като изследовател и преподавател.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените материали отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за приложението му и вътрешния Правилник за условията и реда за заемане на академични длъжности в ИИХ-БАН. Въз основа на запознаването с представените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях приноси, намирам за основателно да предложа Доц. д-р инж. Даниела Боянова Джонова-Атанасова, да заеме академичната длъжност „Професор“ в професионалното направление 4.2. Химически науки по специалността „Процеси и апарати в химическата и биохимичната технология“.

Дата: 15.03.2023

Рецензент: Iliya Krastev Iliev

(проф. И. Илиев)